

Fides ex auditu

Misao vodilja cecilijanskog pokreta, kao i kasnijih crkvenih dokumenata, naglašava snažnu vjersku dimenziju glazbe, ne samo kao glazbeni užitek u liturgiji, već na prvom mjestu kao izraz i znak vjere. Pjesmom i svirkom izražavati vjeru, svu njenu lirsku, pjesničku dimenziju, njen misterij, sve njene sadržaje ostvarivane u sakramentima, blagoslovinama i, najsnažnije, u Euharistiji kao centru spasenjskog događanja, zadaća je i zahtjev koncilske obnove Drugog Vatikanskog sabora. Ostvarivanje te zadaće u praksi i njezina realizacija nije laka, jer se u suvremenom mentalitetu sve više gubi sluh za lijepo i skladno u liturgijskoj glazbi, te se gubi i smisao za prepoznavanje grubog i nedoličnog, pa nije čudo da često nema nikakvih reakcija, ili tek pokoja kad zbor ili zajednica lijepo pjevaju ili kad pjevanje nije skladno i dolično. Ponekad se stječe dojam kao da je svejedno pjeva li se dobro ili loše. Mnogi crkveni dirigenti zasigurno imaju takvih iskustva. Svećenici, predvoditelji slavlja, kao da to ne zapažaju i nemaju na kraju slavlja hrabrosti progovoriti zajednici komplimentom: »Dobro i skladno smo danas slavili pjesmom i molitvom Gospodina.«

Lirski, pjesnički, umjetnički element glazbe neizmerno je važan i za tim trebaju težiti svi, prije svega oni koji vode crkvene zborove, vjerske zajednice, a onda i cjelokupna zajednica vjernika. Oblikovanje toga ukusa stvara dobar teren za aktivno primanje vjerskih sadržaja i poruka. Težnja za lijepom, skladnom i primjerenom liturgijom mora biti svima primarna, počevši od predsjedatelja do svih sudionika u liturgijskom slavlju. Stoga bi bilo dobro razviti zdravu kritiku, kao i pohvalu na tom području koja bi doticala sve sudionike liturgijskog slavlja.

Danas se puno govori o katezezi, pastoralu, evangelizaciji, no vrlo malo ili gotovo ništa o glazbi kao posebnom, zanosnom izrazu vjere. Jednom je netko rekao: »Recitiram li Vjerovanje, jednostavno izražavam svoju vjeru, a pjevam li Vjerovanje, zanosno, oduševljeno vjerujem i iskazujem svoju vjeru.« Kako probuditi taj zanos i vjersko oduševljenje? Kako oduševiti vjernika za pjesmu, pohvalu, hvalu i usklik prema svom Bogu?

Opća Crkva je svojim dokumentima kroz povijest vrlo jasno i konkretno naglašavala važnost crkvene glazbe, ali nažalost mnoge upute, zahtje-

vi i preporuke ostale su mrtvo slovo na papiru. Najčešće su mjesne Crkve taj vjerski segment prepuštale stihijskom oblikovanju koje danas postaje vrlo problematično i koje je dovelo do mentaliteta površnosti, nedoličnosti i glazbenog siromaštva. Tako se crkvena glazba svela na običnu 'sklepanu pjesmicu' koja ispunjava tišinu i ništa drugo, a kamoli da svojim sadržajem budi barem lirski doživljaj, ako već ne i vjerski. Stoga se trebamo okrenuti u prošlost, u vrijeme renesanse i baroka, kad je crkvena glazba bila umjetnost, simbolika lijepog, skladnog i dubokog vjerskog proživljavanja.

Crkva u svojim dokumentima o crkvenoj glazbi prepoznaje i naglašava tri vrste glazbe: gregorijansko pjevanje, višeglasno zbarsko pjevanje i pučko pjevanje. Idealno bi bilo njegovati sve tri vrste, no, najčešće se zastranjuje i naglašava ili samo pučko pjevanje, kako bi svi mogli pjevati ili samo zbarsko pjevanje. O gregorijanskom pjevanju se ne govori, jer se taj repertoar, uz pokoji izuzetak, gotovo i ne pjeva, .

Pučki element u crkvenoj glazbi je doista važan, ali svoditi crkvenu glazbu samo na njega znači voditi je u krajnost i lišavati je važne umjetničke dimenzije koja stvara poseban doživljaj i oblikuje ukus lijepog i skladnog u vjerničkom puku. Isto tako naglašavati i izvoditi samo zbarsku glazbu druga je krajnost koja lišava vjernički narod mogućnosti da pjesmom izrazi svoju dušu. Idealna je cjelovita formacija i zato Drugi Vatikanski sabor preporuča da se osnivaju zborovi koji će predvoditi kako pučko vjerničko pjevanje tako i zbarsko pjevanje.

Neminovno je shvatiti da glazba u liturgiji nije kič, ukras ili zabava, već izraz vjerničke duše koja oduševljeno vjeruje i zato zanosno pjeva i sluša pjev svoje vjere – *fides ex auditu*.

prof. mr. art. Miroslav Martinjak
miroslav.martinjak@zg.t-com-hr

